

Aanvullingen

Sinds het verschijnen van het boek *'Zilver in en rond Bergen op Zoom'* in mei 2017 is het onderzoek naar zilversmeden en hun voorwerpen doorgegaan. Dat nieuwe onderzoek levert veel interessante gegevens op. Van diverse personen hebben we bovendien heel nuttige aanvullingen en correcties ontvangen. Met name willen we hier de heren Piet Andriessen, Klaas Hielkema, Fred van de Kieboom en John Roovers vermelden en hen op deze plaats hartelijk danken voor hun bijdragen. *In dit overzicht staan de aanvullingen.*

Het hieronder vermelde overzicht zal overigens in de toekomst regelmatig worden aangevuld.

p.36 Jaarletters

toevoegen: bij de letter Q voor 1678/79 kan de jaarletter worden toegevoegd van de beker van Philippus van der Heijs.

p.226 *toevoegen:* leerjongen van Anthony van Sambeeck, 14 juli 1664 (WBA, SABoZ 5294, p. 198)

p.228 Bij Andriessen, Josephus Adrianus Marie:

toevoegen: Josephus Adrianus Marie Andriessen, gehuwd, Woensdrecht 27 juni 1922, met Maria Johanna Jacoba Daverveldt. Josephus is overleden in Eindhoven op 17 december 1980.

Bij Andriessen, Josephus Elisabeth Petrus:

toevoegen: Josephus Elisabeth Petrus Andriessen is op 30 oktober 1946 gehuwd met Maria Cornelia (Ria) Videler (10 augustus 1921 - BoZ 20 oktober 2004).

p.244 Bij Coetermans, Lodewijk:

aanvullen:

Coetermans-Grebner woonden eerst in de Blauwehandstraat wijk G 31, het eerste kind is daar geboren in 1819. Lodewijk Coetermans kwam uit Grave naar BoZ als korporaal in het 39ste Bataljon van de Nationale Militie, zie huwelijksakte.

Lodewijk Coetermans had behalve Henricus Franciscus (diamantzetter, -slijper, eigenlijk meer juwelier dan zilversmid) nog een broer: Joannes Jacobus Coetermans.

Hij was zilversmid.

Leerjongen Moses Jacob Grijn: familienaam is Krijn. Van aanwezigheid in BoZ is niets te vinden. Ook in het bevolkingsregister van Antwerpen, de Amsterdamse familie Krijn woonde vanaf 1817 in Antwerpen, is niets te vinden van een vertrek naar BoZ.

Johannes Emilius Ludovicus Coetermans woonde vanaf april 1856 in Parijs (dus niet enige tijd), aldaar gehuwd op 7 juni 1862 met Francisca Aglaé Crossard. Hij overleed in Antwerpen in 1881 aan de Nijverheidslei tijdens een verblijf bij broer en schoonzus P.E.J. Coetermans- M. Henrichs.

Johanna J. Grebner is in Parijs, bij haar zoon Johannes Emilius Ludovicus Coetermans, op 12 oktober 1866 overleden.

Broers J.E.L. en Petrus Johannes Emilius Coetermans werkten in het begin van de jaren vijftig van de negentiende eeuw samen onder de naam Coetermans Frères, eerst in Nederland, later in Antwerpen. J.E.L. woonde daar vanaf 1854 tot april 1856, P.E.J. Coetermans-Henrichs in de periode mei 1855 april 1856 (op een aantal adressen woonden ze bij elkaar).

Bij Coetermans, Petrus (Jean) Johannes Emilius:

wijzigen: JP.J.E. = P.J.E.

toevoegen:

P.J.E. Coetermans-Henrichs woonden in Steenberg in de jaren 1849-1851; woonden niet in BoZ in de Fortuinstraat 14 maar op nummer 16 (pand was ook hun eigendom); woonden niet in het huis London in de Lievevrouwestraat (wijk B 20), dat was namelijk eigendom van Arnoldus Asselbergs en werd bewoond door o. a. zoon Johannes Petrus Asselbergs. De familie Coetermans-Henrichs woonde aan de overkant, wijk B 30, huidig nummer 48. Daar is ook dochter Albertine geboren, zie geboorteakte. Moeregrebstraat wijk B 64 is niet het huidige nummer 74: B 64 bevond zich aan de zuidzijde van de straat.

p.252 Bij Damen, Antonius

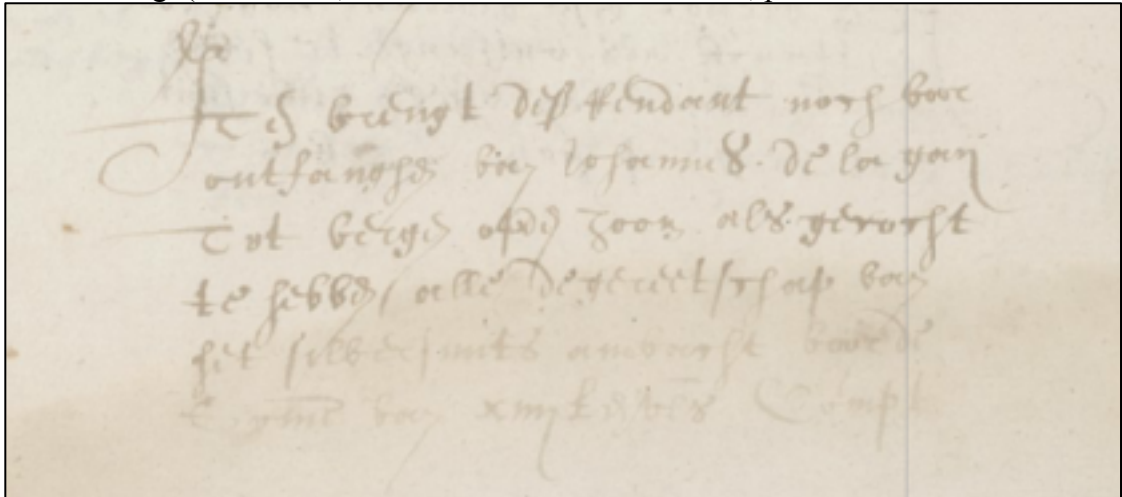
toevoegen: Antonius Damen woonde Grote Markt wijk A 93, Blauwehandstraat wijk G 23 (= huidig 14) en G 2, Nieuwstraat wijk F 51 en wijk G 195a (= niet het zusterklooster maar op hoek Vismarkt/Geweldigerstraat).

p.256 Kolom 1, regel 29

toevoegen: C.F. van Ferny koopt het huis de Pijnappel in de Pottersraat op 8-2-1641 (WBA, SABoZ 5061, p.140)

p.259 kolom 2 voor het jaartal 1625 invoegen:

1619 Jan de la Gay heeft uit de nalatenschap van Jan Imantsen uit Tholen voor een bedrag van 44 pond vlaams zilversmedengereedschap gekocht. Verder heeft hij 'eenich' zilverwerk gekocht uit de eerder genoemde boedel voor een bedrag van ruim 12 pond. Voor de verschuldigde rente op de geleende kapitalen staat zijn collega Jan Mahieu borg. (GA Tholen, archief weeskamer inv.nr. 47-9, periode 1619-1621.

Uit: GA Tholen, archief weeskamer Tholen, inv.nr.47-9.

p.265 Bij Grebner, Petrus Johannes Emilius

toevoegen: Petrus Johannes Emilius Grebner woonde van 1826 tot 1829 in Antwerpen. Eerst bij de familie Henricus Franciscus Coetermans-Parijs aan de Schuttershofstraat en later aan de Kammenstraat. In 1828 verhuisde hij naar de Heyl-met-de-Huikstraat (nu de Huikstraat) wijk 1 nummer 1933.

p.267 *toevoegen:* Philippus zat sinds 1674 in de wijnhandel, hij was betrokken bij de oprichting van het gilde van de wijnkopers en was bestuurslid van dit gilde. Hij had twee beroepen: zilversmid en wijnhandelaar.

p.268 Kolom 1, na regel 35

toevoegen: de panden Lievevrouwestraat 4 en 6 zijn in 1940 gebouwd in opdracht van goudsmid en horlogemaker Johan George Viertelhausen (geboren 17 april 1904 Rotterdam), zie bouwvergunningen BoZ 1940/33 en 40.

p. 271 Bij: Janssen, Henricus Guilielmus

toevoegen: Henricus Guilielmus Janssen is de broer van Anna Catharina Janssen. Anna Catharina Janssen is getrouwd met (1) Petrus Morgen en met (2) Antonius Kerkhoff, zie p. 274.

Henricus Wilhelmus Paulus Morgen is zoon uit Anna's eerste huwelijk, zie p. 284.

p.274 Bij: Kerkhoff, Antonius

toevoegen: Antonius Kerkhoff is niet ingeschreven aan de Scholiersberg. Het pand aan de Scholiersberg is een van zijn eigendommen. Antonius' tweede echtgenote was Anna Catharina Janssen. Het echtpaar woonde aan de Fortuinstraat wijk A 29 (huidig nummer 20). Maria Kerkhoff, dochter uit Antonius' eerste huwelijk was gehuwd met Henricus Wilhelmus Paulus Morgen, zoon uit Anna's eerste huwelijk.

p.275 Bij: Kuerten, Joseph Franciscus

toevoegen: Joseph Franciscus Hendrikus Kuerten is een zoon van Joseph Dominicus Kuerten en Antonia Maria Cornelia van der Putten. Overleden Amsterdam 18 juli 1961.

p.276 Bij: Lookermans, Johannes

toevoegen: Johannes Lookermans woonde na zijn vertrek uit Oudenbosch vanaf juni 1856 in Zierikzee aan de Oude Haven wijk A 350 bij de familie Coetermans-Henrichs, en werkte bij hen als goudsmidsknecht (mogelijk was hij ook voor 1856 in Bergen op Zoom al werkzaam bij Coetermans).

Hij verbleef van april 1858 tot augustus 1859 in Middelburg. Met de familie Coetermans keerde hij in 1860 vanuit Zierikzee terug naar Bergen op Zoom en ging vervolgens in 1863 met hen mee naar Amsterdam en vandaar in 1865 terug naar Noord-Brabant, naar Halsteren. In 1867 waren ze weer terug in Bergen op Zoom en woonden allen (ook Lookermans) aan de Moeregrebstraat wijk B 64.

Mei 1869 verliet de familie Coetermans-Henrichs Nederland en vestigde zich definitief in Antwerpen, het dienstbodenregister Bergen op Zoom vermeldt dat ook nu Lookermans meeinging: in Antwerpen is echter geen spoor van hem te vinden, er is ook geen vreemdelingendossier. Als hij al is meegegaan, is hij vermoedelijk snel teruggekeerd: hij overleed in Bergen op Zoom in 1873.

Zie bevolkingsregisters/dienstbodenregisters Oudenbosch, Zierikzee, Bergen op Zoom, Antwerpen.

De ondergeteekende brengt ter kennis aan het geëerde publiek, dat hij zich hier ter plaats heeft gevestigd als **Goud- en Zilver-smid, Juwelier en Graveur**. Beveelt zich ten dien einde aan om, des verkiezende van alle **oude Voorwerpen**, bij hersmelting, **nieuwe smaakvolle modellen** te vervaardigen, als: **Tantastien, Poni, Contiljo, etc.** Hersteld als **nieuw**, alle oude werken en monteert kristallen en porcelainen op de fraaisie wijze. **Verzet** en **herstellen** als oude juwelen, volgens de nieuwste smaak, onderloopene of verkleerde stenen worden in glas hersteld. Graveert **Tafelwerken en Wapens**, bij tekening, **Cachetten**, voor linnen en inkt, **Bureau-, Beur- en Briefkast-Platen, Stempels, etc.**

Hij veilt zich een ieders attentie te zullen verdienen, door de juiste bewaarding zowel als door de lage prijzen.

Zierikzee, P. J. E. COETERMANS.
15 Junij 1856. Oude Haven, No. 530,
over de Houten Brug.

NB. Koopt oud **Goud, Zilver, Juwelen** en **Pearlen**, en bestaat er gelegenheid, ter **komplete opleiding** in bovengenoemde vakken.

Advertentie van Coetermans in de Zierikzeesche Nieuwsbode van 14 juni 1856.

p.276 Bij: Machoel Wolf, Benjamin

toevoegen: Benjamin Machoel Wolf woonde van 1870 tot 1898 in de Kortemeestraat wijk F 19 (= huidige nummer 8).

De ondergeteekende maakt aan het geëerde publiek bekend, dat de persoon **S. ZENDIJK**, zsh. noemde **WOLF**, niet meer voor mij zal teken en dat mijn Zoon **S. WOLF** G. nu om de 4 weken persoonlijk zal komen bezorgen met een prachtige mooie collectie gewaarborgde **Gouden- en Zilveren werken, Diamanten en Horloges**, alles tegen de meest voordelende prijzen en behaalt zonn. prompte en solide bediening en hoop dat mijn Zoon hetzelfde vertrouwen zal mogen genieten, hetwelk mij sedert 36 jaren is gebleven. De gemeenten welke hij zal bezoeken zijn: **Halsteren, Lepelstraat, Nieuw-Vennep, de Heer, Steenberg, Dintelsord, Klundert, Willemstad, Vijnaart, Zeebergen, Oudenbosch, Gastel, Rosendaal** en de verschillende overigen.

Hij beoefent in **UEde** gans natuurluude, heb ik de eer te zijn,

UEd. de. Dienaar,
B. Wolf en Zoon.
Magazijn van **GOEDEN- en ZILVEREN WERKEN.**
Kortemeestraat, **Bergen-op-Zoom.**
Oud Goud en Zilver wordt tegen de hoogste waarde ingelocht. (27)

De Grondwet van 10 januari 1892.

Hij kocht in maart 1898 het pand Fortuinstraat 13 aan van de erven Wilhelmus Henricus Simons, meester kleermaker (regimentskleermaker bij het 3e Regiment Infanterie in BoZ; en idem bij regiment in Middelburg), winkelier, goudsmid, handelaar in goud en zilver en koopman in kleding. Zie voor meer Simons bij Lamb. Corn. Vermunt, p. 310.

Heijman Wolf Machoel woonde bij ouders in de Mosselstraat (1855); bij ouders (overleden in 1860 en 1868) in de Moeregrebstraat wijk 95a, zie bevolkingsregister BoZ 1860-1880. Vervolgens wijk F 21 en wijk J 168 (Achter de vleeschhal, nu Bosstraat). In 1877 woonde hij kort in Rotterdam van mei tot november. Op het adres J 168 stond in het register van beroepsaangiften (Gemeentebestuur BoZ 1814-1925, inv. nr. 821) ook Alex(ander) de Koning vermeld. Hij vertrok eveneens naar Rotterdam in mei 1877. Alexander, geboren in BoZ op 15 november 1838 en overleden in Sint-Gilles (België) op 6 februari 1902, was de broer van Rebecca de Koning die met Jacob Wolf Machoel was getrouwd, de broer van Heijman. Ook Jacob wilde in 1877 naar Rotterdam vertrekken (mogelijk hadden de drie gezamenlijke plannen?):

De Grondwet van 26 april 1877.

Het ging toen niet door:

De Grondwet van 12 juli 1877.

In 1881 vertrok de familie Jacob Wolf Machoel - De Koning alsnog, zie advertentie van 23 december 1880 hieronder op pagina 5.

Na terugkeer uit Rotterdam in BoZ stond Heijman ingeschreven bij broer Benjamin in de Kortemeestraat F 19. Hij vertrok naar Maastricht in 1883, waar hij op 14 augustus 1883 in het huwelijk trad met Sara Hellendall. Sara was de weduwe van Alexander Soesman en de moeder van Leijser Soesman, zie p. 293. Leijser huwde met Sara Wolf Machoel, een nicht van Heijman.

Heijman overleed in Maastricht op 14 februari 1920.

Jakob (Jacob) Wolf Machoel -De Koning woonde niet bij ouders in de Fortuinstraat 17, ouders hebben daar nooit gewoond en ook Jacob en zijn echtgenote/gezin hebben

daar nooit gewoond. Jacob Wolf Machoel-De Koning woonde vanaf 1860 aan de Vismarkt wijk E 220 en 234, de Steenbergsestraat wijk B 102 en wijk A 22 (in 1864). Wijk A 22 is het huidige nummer 4 Fortuinstraat.

De Grondwet van 23 december 1880.

Jacob kocht in 1874 niet de Fortuinstraat 19, maar Fortuinstraat A 23, het huidige nummer 6.

In 1877 verkocht hij dit pand aan Christiaan Karel Derwig.

1881: veiling is niet van Fortuinstraat 17 maar van wijk A 22, het huidige nummer 4.

In 1887 verkocht hij dit pand aan Christiaan Karel Derwig.

1883: Niet Fortuinstraat 17 maar wijk A 22, nu nummer 4, is het onderpand voor een bedrag dat Jacob van zijn broer Heijman had geleend. Heijman was dus geen eigenaar van het pand.

Zie notariële akten voor de kadastrale sectienummers G 475, wijk A 23 en G 476, wijk A 22 en collectie Beeld Bergen op Zoom (West-Brabants Archief) voor de kadastrale kaart KM 026.

-Notaris W. van Gastel, Wouw, aktenummer 2777 d.d. 22 april 1877, verkoop door Jac. Wolf Machoel van Fortuinstraat (oostzijde) sectie G 475 wijk A 23 aan C. K. Derwig, winkelier.-Notaris W. van Gastel, Wouw, aktenummer 8100, d.d. 7 januari 1887, verkoop door de heer Jacob Wolf Machoel te Rotterdam aan de heer Christiaan Karel Derwig te Bergen op Zoom van een huis en erf te Bergen op Zoom, Fortuinstraat (oostzijde), wijk A 22, sectie G nr.476, voor fl.3.800.

p.277 *toevoegen:* Samuel is ingekomen in BoZ van Rotterdam in mei 1896, echtpaar Wolf Machoel -Hellendall in juni 1896 in Fortuinstraat 17 (17a) bij Soesman-Wolf Machoel. Vertrokken op 20 maart 1897 naar Breda.

Bertha Hellendall was een nicht van Leijser Soesman en diens moeder Sara Hellendall.

Samuel overleed in Rijswijk op 25 november 1929. Bertha is vermoord in Auschwitz op 5 februari 1943.

p.283 Bij: Mil, Antonius Henricus van

toevoegen: Antonius Henricus van Mil begon zijn zaak in de Steenbergsestraat, zie gezinskaart en collectie Beeld Bergen op Zoom (West-Brabants Archief): BOZ102000621 voor foto Steenbergsestraat met zijn uithangbord.

p.284 Bij: Morgen, Henricus Wilmelmus Paulus

toevoegen: Henricus Wilhelmus Paulus Morgen was zoon uit eerste huwelijk van Anna Catharina Janssen en Petrus Morgen, zie pp. 271 en 274. Henricus woonde met zijn vrouw Maria niet alleen in bij zijn moeder maar ook bij zijn stiefvader Antonius Kerkhoff, de vader van Maria, dochter uit Antonius' eerste huwelijk. Zie volkstelling 1830 wijk A 29.

Henricus was de eerste voorzitter (president) van de in 1849 opgerichte Conferencie van den H. Vincentius van Paulo (Sint-Vincentiusvereniging) te Bergen op Zoom. Zijn boekhandel ging over op Johannes Josephus Henricus Verlinden: J.J. Verlinden is een andere persoon.

p.288 Bij: Penders, Cornelis Eduardus Franciscus

toevoegen: Cornelis Eduard Franciscus Penders woonde niet tot aan zijn dood in de Kremerstraat 23, dat was al in 1911 verkocht aan Jacobus Roosenboom. Het echtpaar Penders-Soeten woonde daarna aan de Moeregrebstraat wijk B 146, huidig nummer 12. Zie bevolkingsregister 1900-1920 en gezinskaart 1920-1938.

Cornelis was ook actief in de dienstdoende schutterij te BoZ: loopbaan bij de Bergen op Zoomse schutterij: -2e luitenant à la suite -2e luitenant vanaf 12 april 1885 -1e luitenant - kapitein vanaf 12 juni 1889 - eervol ontslag 1905?. Zie foto's schutterij in West-Brabants Archief, collectie Beeld o.a. voor onderstaande foto (=fragment groepsfoto).

p.289 Bij: Penders, Cornelis

toevoegen: Cornelis Penders woonde niet tot zijn huwelijk in 1844 bij zijn ouders in de Engelsestraat. De familie Penders-Kerkhofs woonde op verschillende adressen in wijk F (Kortemeestraat en Engelsestraat). Voor 1835 was de familie al verhuisd naar de Kremerstraat wijk E 11 (nu 23). Zie Wijkregister 1830-1835, deel 5 en Wijkregister

- 1830-1835, deel 6, 6e wijk Kortemeestraat F 28 vertrokken naar wijk E, naar E 11, Kremerstraat.
- p.291 Bij: Sambeeck, Anthony van
toevoegen: bij leerjongen(s): Jacobus van Alphen, 1664
wijzigen: 1644 (23 februari) = 1646 (23 februari)
verwijderen: meesterteken
- p.293 Bij: Soesman, Leijser
toevoegen: Leijser Soesman-Wolf Machoel, ingekomen in BoZ in 1889 aan de Fortuinstraat 17. Dat was dus niet de woning van de ouders van Sara Wolf, zie p. 276: Jacob Wolf Machoel-De Koning. Het pand was toen eigendom van de weduwe De Werd en werd door Soesman gehuurd, vele jaren later kocht hij het pand aan van een volgende eigenaar.
 Leijser is geboren in Meerssen op 25 juni 1863. Zijn moeder Sara Hellendall, hertrouwde met Heijman Wolf Machoel in 1883. Bertha Hellendall, een nicht van hem en zijn moeder Sara, trouwde met Samuel Wolf Machoel, een broer van zijn echtgenote Sara en een neef van Heijman.
 Er was in 1889 overigens ook nog geen sprake van twee winkels van Soesman-Wolf en Wolf-Beuth dicht bij elkaar in de Fortuinstraat: de familie Benjamin Wolf Machoel -Beuth zat tot in 1898 in de Kortemeestraat.
 In 1917 vertrokken Soesman-Wolf uit BoZ naar Zandvoort.
- p.299 kolom 2
toevoegen: 1634 (27 januari) Hendrick koopt het pand Het Paradijs (WBA SABoZ 5060, fol. 3v); 1641 (28 juni) Hendrick koopt het huis St Anthonis in de St Antoniusstraat (WBA SABoZ 5061, p.184)
- p.305 kolom 1 invoegen voor jaartal 1623:
 1619 Sarvaes koopt zilverwerk, vier gouden ringen voor een bedrag van ruim 46 pond uit de boedel van Jan Imantsen uit Tholen. (GA Tholen, archief Weeskamer Tholen, inv. nr. 47-9 periode 1619-1621).
- p.305 Bij Veraart, Bartholomeus Johannes
toevoegen: Bartholomeus Johannes Veraart, horlogemaker, winkelier in tabak en sigaren, is overleden op 30 september 1885, niet in 1890. Gehuwd op 6 oktober 1869 in 's-Hertogenbosch met Cecilia Romijn.
 Notaris M. Bax 1 maart 1877: oprichting VoF commissiehandel en verzekeringen door B.J. Veraart en Wilhelmus Petrus Vergroesen (grutter).
 De Zoom van 12 juli 1877: opening winkel in tabak en sigaren in de Lievevrouwestraat B 16.
- p.309 Na Verduijn de volgende biografie invoegen:
VERGROESEN, PETRUS JOHANNES
 Geboren: Bergen op Zoom, 3 januari 1823
 Religie: rk
 Zoon van: Adrianus Vergroesen en Cornelia van de Vijver
 Overleden: Bergen op Zoom, 26 maart 1847
 Werkzaam: 1843-1847
 Petrus woonde tot zijn vertrek in februari 1843 naar Brussel in het ouderlijk huis aan de Grote Markt wijk A 64, huidig nummer 35. In 1846 verbleef hij in Parijs en

machtigde hij een broer in verband met het overlijden van zijn moeder in december 1845.

Maakte in februari 1847, terug in Bergen op Zoom, “ziek te bedde” in wijk A 64, bij het gezin van broer Adrianus Vergroesen-Evers, zijn testament.

Zie wijkregister wijk A (A64), 1830-35; militieregisters lichting 1842; notaris J. Alder, akte 9 d.d. 27 januari 1846; idem, akte 35 d.d. 27 februari 1847.

p. 309/310 Bij: Verlinden, Johannes Josephus Henricus

toevoegen: Johannes Josephus Henricus Verlinden is op 14 juni 1865 in Bergen op Zoom gehuwd met Virginie Jeanette Jacobs. Verlinden was niet alleen boekhandelaar en -drukker, maar ook uitgever/eigenaar sinds 1872 van het Nieuws- en Advertentieblad voor Bergen op Zoom en omstreken, in april 1876 werd dat De Zoom, Nieuws- en Advertentieblad voor Bergen op Zoom en omstreken.

Verlinden was officier in de d.d. schutterij van BoZ: 1859: 2e luitenant, 1861: 1e luitenant, 1864: kapitein-commandant, 1868: majoor-commandant, 1889: eervol ontslag.

p.310 Bij: Vermunt, Lambertus Cornelis

toevoegen: Lambertus Cornelis Vermunt verhuisde op 30 augustus 1845 naar Antwerpen. Op 17 januari 1848 keerde hij voor korte tijd terug naar Bergen op Zoom. Aan het eind van die maand vertrok hij opnieuw naar België, naar Mons. In het bevolkingsregister van 1850 stond hij weer in BoZ ingeschreven.

Het echtpaar Vermunt-Van Riel woonde nooit in de Fortuinstraat 23, maar op nummers 24 en 26. Isabella overleed in 1885 op nummer 24. In 1884 had Lambertus het pand aan de Fortuinstraat 13 gekocht van de erven Van den Brandt-Hopmans, zie notaris H.A. van Goch 7 mei 1884, akte 6861. Lambertus is daar ook gaan wonen na verkoop van Fortuinstraat A 31 (huidig 24) aan horlogemaker en fotograaf Johannes Snijers in 1889, zie bevolkingsregister 1880-1900 deel V/92.

Hij verkocht het pand Fortuinstraat 13 met pakhuis in de Molstraat in 1891 aan Wilhelmus Henricus Simons, meester kleermaker, winkelier, goudsmid, handelaar in goud en zilver en koopman in kleding. Simons was gehuwd (1) op 24 april 1867 te BoZ met Justina Antoinetta Cornelia Penders. Zij was een dochter van Cornelis Penders-Kerkhofs en een zus van Cornelis Eduard Franciscus Penders en overleed in Middelburg op 23 februari 1882.

Wegens verhindering zal de winkel van Gouden
en Zilverwerken eerst op Weensdag den 27en
November **GEOPEND** worden.
TEd. Dienstadt,
Gortstraat. J. SIMONS—PENDERS.

Middelburgsche Courant van 26 november 1878.

ONTVANGEN:
Eene groote assortering
nieuwe Gouden en Zilveren artikelen,
HEEREN en DAMES HORLOGIËN.
Alsook ruime keuze:
GOUDEN en ZILVEREN WERKEN,
voor den bezetwand.
Groote assortering **DIADEMOENEN,**
GLANALEN enz.
Middelburg, Gortstraat.
W. H. SIMONS—PENDERS.

Middelburgsche Courant van 10 mei 1880.

Simons was (2) gehuwd met Johanna Wilhelmina Peek. Zij verhuisden in oktober 1891 van Middelburg naar BoZ naar de Fortuinstraat 13, zie bevolkingsregister 1880-1900, deel S/ 92. Zij openden daar een kledingzaak:

Attentie s. v. p.
W. H. SIMONS-PEEK,
KLEEDINGZAAK
ONTVANGEN: Groote keuze
Herren- en Jongvrouwen Demi-saisons en Wasstoffs,
Nieuwe assortering van L. en H. Stoffen.
Herren-Blazers, Fracks, Hoorden en Handdoeken, enz., enz.
P. S. - Het adres is: Boezingestraat 13, Boezingestraat 13, Boezingestraat 13.

Ierseksche en Thoolsche Courant van 15 oktober 1892.

Na het overlijden van Simons op 27 december 1897 werd het pand geveild en gekocht door Benjamin Machoel Wolf, zie notaris W.J. van Gruting akten 44/59 d.d. 15 februari en 1 maart 1898.

p.310 Bij: Vermunt, Carolus Maria

toevoegen: Carolus Maria Vermunt vertrok van BoZ naar Breda in mei 1889, van Breda naar Antwerpen in augustus 1890. Hij trouwde in Gent op 9 september 1890 met Alma Marie Victoire Henriette Ameije. Het paar had twee kinderen: Paul Lambert, geboren Gent 1891 en Edgard, geboren Gent 1892 en woonde in Gent, Brussel, Antwerpen en vermoedelijk weer in Brussel of omgeving. Zie bevolkingsregister Breda, vreemdelingendossier Antwerpen, akten Burgerlijke stand Gent.

Zoon Edgard (woonplaats Sint-Gilles) soldaat 2 klasse, kwam op 11 december 1915 om bij een ontploffing van een munitiefabriek in Gonfreville-l'Orcher bij Le Havre.

p.317 Voor Friederichs de volgende biografie invoegen:

DEKKERS, JOHANNES ANTONIUS

Geboren: Oudenbosch, 28 september 1883

Religie: rk

Zoon van: Cornelis Antonius Dekkers en Catharina Lucia Roels

Gehuwd met: Johanna Cornelia Luijckx (Oudenbosch, 12 juli 1909)

Overleden: Oudenbosch, 15 januari 1964
Meester/werkzaam: 1907-?
Meesterteken: D8 verantwoordelijkheidstekens 2011, m5119/4069

p.317 Bij Friederichs, Albert Johannes

toevoegen: Vader Johannes Friederichs van Albert J. Friederichs overleed in 1831 in Bergen op Zoom. Weduwe Friederichs-Haijt en kinderen vertrokken in 1832 naar Bergen op Zoom, zie ingekomen personen 14 maart 1832; wijklijst wijk B 1830-1835 B17; volkstelling 1840, wijk B 17.

Albert woonde in 1856 in Oudenbosch op hetzelfde adres waar eerder Johannes Lookermans van februari tot juni verbleef.

Albert is mogelijk kort directeur van de gasfabriek te Oudenbosch geweest.

De Grondwet van 7 juni 1874.

p. 319 Bij Verheijen, Johannes Andreas

toevoegen: Johannes Andreas Verheijen overleed op 15 november 1870.

p.350 e.v. toevoegen aan literatuurlijst:

Allgemeines Künstlerlexikon, Thieme Becker XXXVI, 1947

Boerhout/Asselbergs 2009

‘Gietijzer en non-ferro’ in:

Bergen op Stoom, productiebedrijven in de gemeente Bergen op Zoom van 1800 tot 1950, Bergen op Zoom 2009

Booij 1995

Kees Booij, ‘Verslag van een kruisweg tussen 1856 en 1995: het kruis van de Maagdkerkstoren nu bij de Gertrudiskerk’ in: *De Waterschans* 1995, nr 2.

Briels 1994

J.G.C.A.Briels, ‘Zuidnederlandse goud- en zilversmeden in Noordnederland omstreeks 1576-1625, in: *Bijdragen tot de geschiedenis* 1994.

Van Buuren, 2013

A.van Buuren-Meinardi, *De Geschiedenis van Joodse families in Bergen op Zoom*, Oosterbeek 2013.

Eliëns, 1990

Titus M.Eliëns, *Kunst Nijverheid Kunstnijverheid. De nationale nijverheidstentoonstellingen als spiegel van de Nederlandse kunstnijverheid in de negentiende eeuw*, Zutphen 1990.

Van Hemeldonck, 2005

G. van Hemeldonck, *Het Grootwerk, goud- en zilversmeden vermeld te Antwerpen*, DVD-Antwerpen 2005.

Heijbroek 2009

‘Sieraden’ in:
Bergen op Stoom, productiebedrijven in de gemeente Bergen op Zoom van 1800 tot 1950, Bergen op Zoom 2009

Kleijntjens en Slootmans 1933

J.Kleijntjens en C.Slootmans, *De hervorming te Bergen-op-Zoom, hafre ontwikkeling en vestiging in de 16^e eeuw*, Bergen op Zoom 1933.

Mercier, 2013

Vincent Mercier, *Prins Diamant*, Leuven 2013

NL 1989

Mr.O.Schutte, ‘De Vriese’ in: *De Nederlandse Leeuw* 1989, nr 7-8.

Slootmans 1945

C.J.F.Slootmans, *Jan metten lippen, zijn familie en zijn stad*, Rotterdam/Antwerpen 1945

Vanwesenbeeck, 1992

Cees Vanwesenbeeck, ‘De Bergse politie sinds 1810’ in: *De Bergse politie voor recht en rust*, Bergen op Zoom 1992.

Weyts, 2006

J.L.C.Weyts, *De Lievevrouwestraat, historische panden*, Bergen op Zoom 2006.

Bergen op Zoom, 9 juli 2018

Cees Vanwesenbeeck